

Vastuullisuusraportti 2022

Pääjohtajan tervehdys

Vuoden 2022 merkittävät toimintaympäristön muutostekijät olivat jo kolmatta vuotta COVID-19-pandemia ja uutena asiana turvallisuuspoliittisen ympäristön nopea muutos Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Osin edellisiin kytkeytyen ihmisten arjen huolet mm. elin- ja energiakustannusten nousuun, sosiaali- ja terveyspalvelujen toimivuuteen ja ilmastonmuutokseen liittyen lisääntyivät.

Muuttunut toimintaympäristö edellyttää muutosta myös meiltä. Haluamme vastata yhteiskunnan odotuksiin vastuullisesti niin, että planetaarinen terveys ja hyvinvointi, jossa huomioidaan ihmisten ja ympäristön terveyden ja hyvinvoinnin toisistaan riippuvuus, otetaan huomioon kaikessa päätöksenteossa.

Voimme kasvattaa yhteiskunnan resilienssiä, kun panostamme riittävästi nuorten mielen hyvinvointiin sekä päihteistä ja riippuvuuksista aiheutuvien ongelmien vähentämiseen. Voimme myös edistää yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta vahvistamalla sosiaalista kestävyyttä sekä varautumalla tehokkaasti kansainvälisiin terveysuhkiin.

Tavoitteemme on pienentää toiminnastamme aiheutuvaa hiilijalanjälkeä ja kasvattaa kädenjälkeämme niin, että hyvän ja terveellisen elämän edellytykset paranevat niin Suomessa kuin muissakin maissa.

Olemme organisaationa sitoutuneet edistämään YK:n kestävä kehityksen tavoitteita. Haluamme, että kädenjälkemme näkyy erityisesti näissä kestävä kehityksen tavoitteissa:

Terveys ja hyvinvointi

Sukupuolten tasa-arvo

Ihmisarvoinen työ ja talouskasvu

Eriarvoisuuden vähentäminen

Rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto.

Uskomme, että vastuullisuus näkyy teoissa parhaiten silloin, kun

- 1** ratkaisumme perustuvat aina tutkittuun tietoon
- 2** varmistamme työn laadun ja tuloksellisuuden
- 3** toimintamme on läpinäkyvää kaikille
- 4** työyhteisömme on monimuotoinen ja -arvoinen.

Markku Tervahauta
Pääjohtaja, THL

Ihmisen ja ympäristön planetaarinen terveys ja hyvinvointi

Haluamme edistää ihmisten ja ympäristön planetaarista terveyttä ja hyvinvointia niin, että asia otetaan huomioon kaikilla politiikkasektoreilla. Tämä edellyttää aiempaa parempaa koordinaatiota eri toimintojen välillä ja selkeää johtovastuuta valtioneuvostolta. Myös ihmisten terveyden ja ympäristön kannalta tehokkaat verotukselliset keinot, kuten sokerivero, rasvavero ja suolavero, tulee ottaa käyttöön.

Toimivalla yhdyskuntasuunnittelulla on mahdollista kannustaa liikunnalliseen elämäntapaan, esimerkiksi työ- ja koulumatka- sekä luontoliikuntaan. Myös kestävyuden ja terveellisyuden lisääminen joukkoruokailussa ja ruokatuotannossa sekä energiaratkaisuissa ovat keinoja kohti parempaa planetaarista terveyttä ja hyvinvointia.

Vuoden 2022 aikana olemme

- Tuottaneet tietoa sään ja ilmastomuutoksen terveys- ja hyvinvointivaikutuksista, kestävästä ruokaympäristön ravitsemuksellisista ja terveydellisistä vaikutuksista sekä tunnistaneeet sote-sektorin roolin ilmastomuutoksen

hillintä- ja sopeutumistoimissa. Otamme ilmastomuutoksen tutkimuksessamme huomioon myös sosioekonomiset erot ja haavoittuvat ihmisryhmät.

- Edistäneet ilmastomuutokseen sopeutumista osallistamalla STM:n hallinnonalan sopeutumista koskevan suunnitelman toimeenpanoon ja kansalliseen ilmastomuutokseen sopeutumisen seurantar ryhmän työskentelyyn sekä Kansallisen ilmastomuutokseen sopeutumisen suunnitelman (KISS2030) valmisteluun.
- Julkaisseet tietoa, kuinka energiasäästötoimilla voidaan vähentää asumisen ilmasto- ja ympäristövaikutuksia omaksuen energiaa säästävät asumistottumukset asumisterveys huomioiden.
- Tuottaneet uusia toimintamalleja heikentyneeseen sisäilmatilanteeseen kouluissa, päiväkodeissa ja kodeissa sekä ohjeita tukemaan terveydenhuollon ja sisäilma-alan ammattilaisten työtä. Lisäksi julkaisseet tutkittuun tietoon perustuvia katsauksia ja artikkeleita sisäympäristöstä väestön ja ammattilaisten riskikäsitusten muokkaamiseksi.

Kansallisen sisäilma ja terveys -ohjelman aikana sisäilmauutisointi on muuttunut neutraalimmaksi. Kielteisen uutisoinnin määrä on vähentynyt 50 prosenttiyksikköä.

Tämä kuvaa sisäilmaa käsittelevän keskustelun perustuvan aikaisempaa paremmin asiantuntemukseen ja tutkittuun tietoon.

Resilienssi

Sekä koronapandemia että Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat lisänneet epävarmuutta ja asettaneet ihmisten jaksamisen koetukselle myös Suomessa. Olemme asettaneet yhdeksi toimintamme tavoitteeksi yhteiskunnan resilienssin kasvattamisen.

Haluamme keskittyä erityisesti päihteistä ja riippuvuuksista aiheutuvien haittojen ehkäisyyn sekä nuorten mielen hyvinvoinnin kasvattamiseen.

Tavoittemme on ehkäistä päihteiden käytöstä aiheutuvia haittoja ja eri aineiden käytön kasvua, varmistaa riittävän aikainen hoitoon pääsy sekä päihde- ja riippuvuus kuntoutukseen pääsyn yhdenvertaisuus, vähentää mielenterveysongelmista kärsiviin ja päihteitä käyttäviin kohdistuvaa stigmaa sekä lisätä hoidon vaikuttavuutta.

Pyrimme vahvistamaan lasten ja nuorten positiivista mielenterveyttä sekä kaventamaan hyvinvointieroja. Haluamme vahvistaa sellaisia arjen rakenteita, joissa mielen hyvinvointi rakentuu sekä lisätä nuorten ja sote-ammattilaisten mielenterveystaitoja ja -osaamista sekä matalan kynnyksen palveluita.

Vuoden 2022 aikana olemme

- Pitäneet Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen ohjelman yhtenä painopisteenä mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämisen. Teemasta järjestettiin neljä kansallista webinaaria ja syventäviä alueellisia työpajoja.
- Edistäneet Lapsi- ja perhepalveluiden kehittämishjelmassa (LAPE) muun muassa perhekeskustoimintaa ja nuorten matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluja.
- Suositelleet määräaikaista käyttöhuonekokeilua huumeiden käyttäjille. Käyttöhuoneet voivat vähentää veriteitse tarttuvia tauteja ja yliannostapausten määrää sekä lisätä yleistä turvallisuuden tunnetta.
- Olemme olleet mukana valmistelemassa Suomen ensimmäistä rahapelipoliittista toimintaohjelmaa, joka määrittää suuntaviivat rahapelihaittojen ehkäisylle ja vähentämiseksi vuoteen 2030 saakka.
- Vahvistaneet rahapelihaittojen ehkäisyä osana ehkäisevää päihdetyötä tuottamalla oppaita ja sisältöjä kunnille ja hyvinvointialueille, tuottaneet Opetushallituksen kanssa verkkosivuaineiston ehkäisevästä päihdetyöstä kouluissa ja oppilaitoksissa sekä toteuttaneet kansalaisviestintäkampanjan rahapelaamisen riskeistä.

Varautuminen ja kokonaisturvallisuus

THL:n rooli erilaisiin terveysuhkiin varautumisessa yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta on noussut viime vuosina yhä tärkeämmäksi. Tämä pitää sisällään niin laitoksen omien kyvykkyyksien parantamisen esimerkiksi pandemiatilanteissa kuin sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän kriisinkestävyyden lisäämisen.

Haluamme kasvattaa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta lisäämällä sosiaalista kestävyyttä, vahvistamalla valmiutta sote-sektorilla, varautumalla erilaisiin kansallisiin ja rajat ylittäviin terveysuhkiin sekä parantamalla digitaalista turvallisuutta.

Vastaamme valmiudesta seuraavilla toiminta-alueilla:

- tartuntataudit, biouhkat sekä tuntemattomat uhkat
- ympäristöterveyden uhkat ja kemialliset uhkat
- lääketukkukauppa ml. RescEU-varmuusvarasto
- oikeuslääkintä ja DNA-tunnistaminen

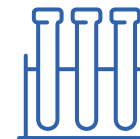
- sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon kansallinen viranomaisyhteistyö
- laitoksen infrastruktuuri ja sisäinen valmius

Vuoden 2022 aikana olemme

- Pitäneet yllä ajantasaista tilannekuvaa koronatilanteesta alueellisesti ja kansallisesti.
- Tarjonneet korkealaatuista asiantuntijatukea terveysuhkiin varautumisessa ja vastaamisessa sekä tuottaneet riittävästi konkreettisia palveluita laboratoriotutkimuksiin, lääkkeisiin, vasta-ainetesteihin, rokotuksiin sekä oikeuslääkäritoimintaan liittyen.
- Toteuttaneet COVID-19-epidemian yhteiskunnallisten vaikutusten seurantaa ja arviointia. Asiantuntija-arviossa on käsitelty COVID19-epidemian ja rajoitustoimien vaikutuksia väestön hyvinvointiin, terveyteen ja elinoloihin, palvelujärjestelmään sekä kansantalouteen.

15 000

koronavirusnäytettä
tutkittu sekvensoimalla

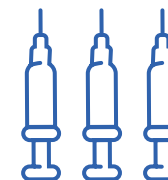
64

lausuntoa tehty
pandemiaan liittyen

7,2 miljoonaa

pandemiarokotetta
toimitettu kentälle

Pienennämme jalanjälkeämme

Toiminnan jalanjälki muodostuu kielteisistä ekologisista, taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista, joita organisaation olemassaolosta ja toiminnasta aiheutuu. Siinä missä haluamme kasvattaa kädenjälkeämme, haluamme pienentää jalanjälkeämme. Pyrimme tähän vähentämällä hiilidioksidipäästöjämme, käyttämällä julkisia varoja vastuullisesti ja pitämällä huolta tärkeimmistä resurssistamme eli henkilöstöstä.

Ekologinen

Hiilijalanjälkeämme arvioidaan Valtiokonttorin toimesta koko valtionhallinnon tasolla. Hiilijalanjälkemme koostuu suurimmaksi osaksi matkustamisesta ja toimitiloista.

Matkustaminen vähentyi huomattavasti koronan takia vuosina 2020–2021, mutta lisääntyi jälleen vuonna 2022. Tämän takia hiilidioksidipäästömme nousivat vuodesta 2021 noin 20 %. CO₂e kg oli 55 091 vuonna 2020, 18 666 vuonna 2021 ja 23 540 vuonna 2022. Lentokilometrien määrä vuonna 2022 on kuitenkin pienempi kuin ennen koronaa, koska etäkokoukset ovat jo vakiintunut käytäntö.

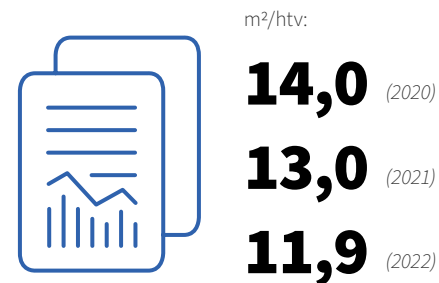
Olemme jo useiden vuosien ajan tehostaneet toimitilojemme käyttöä. Vuonna 2022 tehtiin päätös luopua yhdestä rakennuksesta Tilkanmäen kampuksella. Olemme myös mukana valtion yhteisessä toimitilahankkeessa Oulussa. Muilla paikkakunnilla yhteiskäyttöisyydessä edetään Senaatti-kiinteistöjen aikataulun mukaan.

Olemme olleet myös aktiivisesti edistämässä hiilineutraalisuutta yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Vuonna 2022 Tilkanmäen kampukselle on asennettu lisää aurinkopaneeleja. Kaukokylmä on otettu laajasti käyttöön jo aiemmin, ja sen käyttöä tullaan lisäämään. Vuonna 2022 saimme ECOenergy-sertifikaatin tuulivoimalla tuotetun energian käytöstä. Loppuvuonna päätimme hankkia Green Office –ympäristöjärjestelmän, joka jatkossa ohjaa laitoksemme jalanjälkitavoitteiden saavuttamista.

Taloudellinen

Taloudellinen varojen käyttö vuodelta 2022 on kuvattu tilinpäätöksessä. Hankinnoissa tarkastelemme jokaisen kilpailutuksen yhteydessä mahdollisuutta ottaa huomioon

Olemme tehostaneet tilojen käyttöä

vastuullisuus. Seuraamme vastuullisuuden huomioon ottamista hankinnoissa vuositason tasolla ja teemme tarvittavia toimenpiteitä (esim. parannamme ohjeistusta) asian edistämiseksi.

Sosiaalinen

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat tärkeitä elementtejä kaikessa toiminnassamme. Tavoittemme on toimia yhdenvertaisuuden suunnannäyttäjänä suomalaisessa yhteiskunnassa. Kehitämme ja seuraamme toimintaamme aktiivisesti sekä toiminnallisen että henkilöstöpoliittisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman avulla. Sukupuolten tasa-arvon ja ihmisten yhdenvertaisuuden toteutumista seuraamme säännöllisesti toteutettavilla työhyvinvointikyselyillä. Lisäksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskoulutus on osa koko henkilöstölle tarkoitettua koulutusohjelmaa ja osa uusien työntekijöiden perehdytysmateriaalia.

Vuonna 2022 VMBaro-kyselyn vastaajista 95 % oli sitä mieltä, että sukupuolten tasa-arvo toteutuu työyhteisössämme.

Vastaajista 93 % oli sitä mieltä, että ihmisten yhdenvertaisuus toteutuu organisaatiossamme.

Jotta me kaikki voisimme hyvin

thl.fi